pool (Maarja-Magdaleena piirides), ebaselge oru-veelahe. Kudinalt külateed mööda Aruküla kaudu ning Roela Suurmetsa serval asuvast metsavahi-majast (sügav kaev!) mööda Roela mõisa (7 km) ning sealt Linnamäele ja Tartu-Narva maanteele ning seda ja Kullavere oru pahempoolset serva mööda Vassevere servakuhjatiste alale (Roelast 6 km), kus huvitavad, soost tõusvad vallseljakud. Roela vallamajast ja Vassevere-Kallivere koolist mööda tagasi Roela mõisa (3 km), kust kirikuteed mööda lamedate, põldudega kaetud voorte üle Tooveresse (9.5 km). Tee viib üle Verioja orulammi ja tõuseb pikkamööda, jättes mõned voore nõlva uuristunud sälkorud ja liiva-augud pahemale poole, üles Kallivere-Ronivere voorele, kust avaneb lai väljavaade orundiks laieneva Verioja moldoru üle. Tooverest on Kõduküla ja Soomevere kaudu (jaolt tüübilised ahelkülad) Kuremaa mõisa 6.4 km, edasi Patjala-Mõisamaa kaudu Kassinurme mägedesse 8.5 km ning sealt Kaarepere jaama 6.5 km. Seega kokku 68 km ümber, mille võiks jagada kolme päeva peale: esimesel päeval näit. 20 km (Kaarepere jaamast Kudina mõisani), teisel 26 km (Kudinalt Toovereni), kolmandal 22 km (Tooverest tagasi jaama). Kõige lühemat teed mööda, nimelt Kaarepere ja Prossa mõisa ning Mõisamaa, Eerikvere ja Maarla küla kaudu (jaolt halb küla tee!), on Kaarepere jaamast Roela mõisani 17.2 km.

Kirjanduslised allikad. Jahrbuch für Genealogie, Heraldik und Sphragistik, 1911, 1912 u. 1913. Mitau 1914. — Körber, Ed. Phil.: St. Bartholomei und seine Prediger (käsikirjana Palamuse kiriku arhiivis). — Lundström, E.: Hiiglapuud Eestis. „Postimees" 1921, nr. 294. — Mühlen, L. v. z.: Der geologische Aufbau Dorpats und seiner nächsten Umgebungen, Sitz.-Ber. d. Naturforscher-Ges. bei d. Univ. Dorpat XXI, lhk. 1—68. Dorpat 1912. — Stryk, L. v.: Beiträge zur Geschichte der Rittergüter Livlands, I. Dorpat 1877. — Westrén-Doll, A.: 1) Vornamen estnischer Personen, die in alten St. Bartholomäischen Kirchenbüchern verzeichnet sind, Sitz.-Ber. d. Gel. Estn. Gesellsch. 1912—20, lhk. 167; 2) Im St. Bartholomäischen Kirchspiel gebräuchliche volksetymologisch gebildete Bezeichnungen für Arzeneien, sealsamas, lhk. 169; 3) Drei alte Leichensteine in der Kirche zu St. Bartholomäi, sealsamas, lhk. 173; 4) Die St. Johanniskapelle im Kirchspiel St. Bartholomäi, sealsamas, lhk. 174. — Kaartidest on kõige tähtsam 1-verstaline topograafiline kaart, mille järele kõrgused ja kartomeetrilised andmed on arvutatud.

Arhiivid. Mainimisväärilne ainult Palamuse kiriku arhiiv, milles raamatud algavad 1834. aastast (on ka üksikuid vanemaid dokumente, protokolle ja raamatuid, alates 1627. aastast).

[Kaastöölised. Palamuse Kodu-uurimise Seltsi liikmed: õp. A. Arold (Roela vald); prof. Dr. J. G. Granö (ptk-d „Asend", „Loodus" ja „Rändajaile"; morfoloogilised, geoloogilised ja kartomeetrilised andmed); üliõp. O. Jürgenson (Kaarepere vald); üliõp. E. Kant (Kuremaa järve kaart); üliõp. G. Kimmel (arvustik); prof. Dr. H. Koppel (järved, kalad); üliõp. H. Mõora (ptk-d „Ajalugu", „Muinasjäänused", „Mõisad" ja „Kirikud, palvemajad, surnuaiad"; ajaloolised ja statistilised andmed); õp. A. Mälson (Kuremaa ja Kudina vald); üliõp. H. Rumma (kihelkonna kaart); mag. geogr. J. Rumma (osalt ptk. „Arvustik"; toimetustöö); vallasekr. F. Saag (Kaarepere vald); mag. geogr. A. Tammekann (osalt ptk. „Arvustik"); vallasekr. O. Teppan (Kuremaa vald); praost A. Westrén-Doll (arvustik, ajalugu, kirikud, kirjandus); üliõp. E. Witoff † (päevapildid); üliõp. J. Õunapuu (ptk-d „Arvustik" ja „Inimene"; statistilised andmed).]

Tartumaa, lk. 370